MODIG

Sandnes - i sentrum
for framtiden.

Kompetanseutviklingsstrategi (2018-2022) for tidlig innsats og kvalitet i tilpasset opplæring i Sandnesskolen

SANDNES KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Innledning 1

Kompetanseutvikling for kapasitets- og profesjonsutvikling 2

Kompetanseutvikling for pedagogisk bruk av læringsteknologi 6

Kompetanseutvikling for gode skolemiljø 10

Kompetanseutvikling i realfag 13

Kompetanseutvikling knyttet til implementering og forståelse av ny læreplan 15

Fra strategi til praksis 19

Indikatorer for veien fra strategi til praksis 21

Innledning

Nasjonale myndigheter har løftet fram 3 mål for kvalitet i grunnopplæringen, for å gi klare signaler til hele sektoren om hvilke aspekter som bør prioriteres:

- Alle elever skal mestre grunnleggende ferdigheter
- Alle elever skal inkluderes og oppleve mestring
- Alle elever skal gjennomføre videregående opplæring

Intensjonene i *Meld. St. 21 (2016-2017) Lærelyst- tidlig innsats og kvalitet i opplæringen* beskriver også rammer for arbeidet med kompetanseutvikling som skal føre til tidlig innsats og god kvalitet i opplæringen.

I ny *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen*, kap. 3.5 beskrives det hvordan skolen skal være et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og videreutvikler sin praksis for å lykkes med skoleutvikling.

Kompetanseutviklingsstrategien bygger på Sandnesskolens kvalitetsplan (2015-2018) hvor man finner kvalitetsbeskrivelsene av god kvalitet i opplæringen, god kvalitet i læringsmiljø, god kvalitet i ledelse, god kvalitet i SFO og god kvalitet i skole-hjem samarbeid. Utviklingsmålene til Sandnesskolen danner grunnlag for strategiens prioriterte satsningsområder:

I Sandnesskolen er medarbeiderne (lærerne, lederne og andre ansatte) dyktige, engasjerte og har høy status. I Sandnes stiller lærerne, lederne og andre ansatte krav – og blir stilt krav til
I Sandnesskolen opplever alle elevene fremgang og mestring
I Sandnesskolen får elever og foresatte tydelig og jevnlig tilbakemelding, slik at de kjenner målene i fagene, og vet hva som skal til for å bli bedre
I Sandnesskolen har elevene et godt skolemiljø fritt for mobbing, hvor de trives og opplever god arbeidsro

Det er utviklet 5 hovedmål i kompetanseutviklingsstrategien som skal være dekkende for både kommunale og nasjonale mål og føringer. Hovedmål og delmål skal bidra til å vise retning i utviklingsarbeid knyttet til tidlig innsats og god kvalitet i tilpasset opplæring i Sandnesskolen.

- Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling som fører til kapasitets- og profesjonsutvikling av lærere, skoleledere, SFO-ledere, PPT og skoleeier for å styrke elevenes læring
- Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling som utvikler pedagogisk bruk av læringsteknologi i undervisningen, for å styrke elevenes læring
- Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanse- og organisasjonsutvikling for å utvikle enda bedre skolemiljø ved alle skolene i kommunen
- Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling av lærere i realfag, som bidrar til at barn og unges kompetanse i realfag forbedres.
- Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling for å lykkes med implementering og forståelse av ny læreplan. *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen* sammen med de nye fagplanene.

Kompetanseutvikling for kapasitets- og profesjonsutvikling

Mål 1. Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling som skal bidra til kapasitets- og profesjonsutvikling av lærere, skoleledere, SFO-ledere, PPT og skoleeier for å styrke elevens læring	
Delmål:	• Videreutdanning av lærere skal bidra til økt faglig og didaktisk kompetanse • Videreutdanning av lærere skal oppfylle kompetansekravene for undervisning i engelsk, matematikk, norsk og norsk tegnspråk innen 2025 • Videreutdanning av skoleledere skal bidra til styrket lederfaglig kompetanse • Lærende nettverk i Sandnesskolen skal bidra til kollektiv læring og utvikling av profesjonsfellesskap på tvers av skoler i samarbeid med PPT og andre støttesystem. • Skolebasert kompetanseutvikling skal bidra til kollektiv læring innad på hver skole • Utvikle et godt samarbeid gjennom desentralisert kompetanseutviklings-ordning mellom skoleeiere i Rogaland og universitets- og høyskolesektoren (UH- sektoren) for å stimulere skolene til kompetanseutvikling og innovasjon
Bakgrunn	Sandnesskolen har utviklet en delekultur på tvers av skoler og støttesystem som har bidratt til kapasitet og profesjonsutvikling. Sandnes kommune har også satset på videreutdanning av lærere og skoleledere siden den nasjonale strategien for videreutdanning "Kompetanse for kvalitet" kom i 2009. Den nasjonale satsingen på videreutdanning har bidratt til økt faglig og didaktisk kompetanse hos lærere og det har styrket skoleledernes kompetanse. Kompetanseutviklingsstrategien (2018-2022) for tidlig innsats og kvalitet i tilpasset opplæring i Sandnesskolen viderefører intensjonene i "Kompetanse for kvalitet- Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere fram mot 2025". Innen 2025 skal alle lærere oppfylle kompetansekravet som er beskrevet i opplæringsloven i §10-2. I tillegg til videreutdanning har Sandnesskolen utviklet en leder- og skoleutviklingsstrategi «Alle elevene er våre» som skal bidra til kollektiv læring på alle nivå. Hovedmålet er økt læringsutbytte for alle elevene. Delmålene er: • Legge til rette for kapasitets- og profesjonsutvikling hos ledere og støttesystem i Sandnesskolen gjennom ulike læringsarenaer på tvers av skoler. • Alle skolene skal arbeide med skolebasert kompetanseutvikling (som involverer alle ansatte) for å videreutvikle kvaliteten i tilpasset opplæring.

	Hver skole i Sandnes har identifisert kjernekomponenter for sin satsning. De fleste har valgte kjernekomponenter innenfor klasseledelse og forståelse av læreplanen. Lærende nettverk på ulike nivå skal fungere som støtte i lærings- og utviklingsprosessene. Nærmere beskrivelser kan leses i "Alle elevene er våre" -et strategi- og læringsdokument for bedret tilpasset opplæring. Kommunaldirektøren utarbeider hvert år et årshjul som beskriver satsningsområder innenfor kompetanseutvikling som ledes og drives av støttesystemene (Fagstab, PPT, Altona skole og ressurssenter, Senter for flerspråklige barn og unge (FBU) og Trones.
Nasjonale strategier og planer	Strategi: Lærerløftet. På lag for kunnskapsskolen Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025 Overordnet del -verdier og prinsipper for grunnopplæringen
Nasjonale tiltak	*Kompetanse for kvalitet*. Videreutdanning av lærere og skoleledere. Gjennom melding til Stortinget 21. *Lærelyst- tidlig innsats og kvalitet i skolen* varslet regjeringen om at de vil: ● Lovfeste tidlig innsats i skolen. Alle som henger etter i regning, lesing og skriving skal få tilbud om intensiv opplæring. ● Definere en nedre grense for kvalitet og kommuner som havner under grensen skal få tilbud om oppfølging. ● Større ansvar for kompetanseutvikling til kommunene. I 2017 settes det av 17 millioner til lokal skoleutvikling. Det vil skje en opptrapping mot 500 mill. kr. årlig de neste årene. Dette vil innebære et tettere samarbeid mellom kommuner, skoler og universiteter og høyskoler. ● Prioritering av mer kompetanse til rektor. Det skal bli en plikt å tilby utdanning i pedagogisk ledelse til alle nye rektorer. Det skal også utvikles videreutdanningsprogram for erfarne rektorer. ● Styrke innovasjonen i skolen. Det skal settes av 50. mill årlig til å teste ut tiltak som gir mer læring og bedre trivsel. Skoler og forskere skal kobles for å dokumentere å spre effektive tiltak.

Tiltak Sandnes kommune
 	
Skoleeiernivå
	Det skal prioriteres lærere på videreutdanning. Prioritering fra skoleeier:
	
	● Lærere som ikke oppfyller kompetansekravet i henhold til §10-2.
	● Lærere som søker realfag
	● Lærere som søker spesialundervisning
	● Lærere som søker pedagogisk læringsteknologi IKT
	
	Lærere som søker andre fag innenfor prioriterte fagområder
	
	Prioriterte fagområder i Sandnesskolen vil være:
	
	● Matematikk
	● Norsk
	● Engelsk
	● Norsk, tegnspråk
	● Naturfag
	● Spesialundervisning
	● Grunnleggende ferdigheter
	  ○ Pedagogisk læringsteknologi (IKT)
	  ○ Lesing
	● Praktisk-estetiske fag
	● Norsk som 2. språk
	
	Vi skal prioritere skoleledere på videreutdanning. Det forventes at alle skoleledere skal ha minimum tilsvarende rektorskolen som videreutdanning. Kommunaldirektør vil lede i henhold til leder- og skoleutviklingsstrategien "Alle elevene er våre", i tett samarbeid med ulike fagmiljø fra UH- sektoren. Målgruppe er skoleledere, SFO-ledere, PPT, støttesystem og ressurspersoner knyttet til ulike satsinger i Sandnesskolen.
	
	Kommunaldirektør vil engasjere støttesystemene til å lede og drifte ulike faglige nettverk med ressurspersoner innenfor satsningsområdene i kompetanseutviklingsstrategien til Sandnesskolen.
	
	Kommunaldirektør vil samarbeide med kommunene i Rogaland og UH- sektoren om kompetanseutvikling.
	
	Kommunaldirektør vil samarbeide med universitet og høyskoler for å stimulere til innovasjon i Sandnesskolen.

Tiltak Sandnes kommune **Skolenivå**	● Alle skolene skal kartlegge lærernes kompetanse og prioritere lærere som ikke oppfyller kompetansekravet beskrevet i opplæringsloven i henhold til §10-2 på videreutdanning ● Alle skolene skal ha identifisert kjernekomponenter i strategien "Alle elevene er våre" og arbeide etter prinsippene for skolebasert kompetanseutvikling ● Alle skolene skal ha ressurspersoner som deltar i lærende nettverk innenfor Sandnesskolens satsningsområder.
Ressursbehov	For å oppnå mål 1 *Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling som skal bidra til kapasitets- og profesjonsutvikling av lærere, skoleledere, SFO-ledere, PPT og skoleeier for å styrke elevens læring*, er Sandnes kommune avhengig av å få tilført statlige midler. Hvert år skal det søkes om statlige overføringer knyttet til ulike satsninger. Dette vil skje i tett samarbeid med region Sør i Rogaland og UH- sektoren. Region Sør består av Sandnesskolen, Jærskulen og skolene i Dalane. Sandnes kommune har et årlig budsjett innenfor kompetanseutvikling på 3 mill. kr. Disse midlene går i hovedsak til videreutdanning av lærere og skoleledere, noe kommunen er forpliktet til gjennom strategien *Kompetanse for kvalitet*. For å lykkes med læring på alle nivå er Sandnesskolen avhengig av at alle skolene og støttesystemene følger opp og deltar på de ulike læringsarenaene hvor aktuelle målgupper - som skoleledere, SFO-ledere, ressurspersoner, lærere, tillitsvalgte og støttesystem - blir invitert.

Kompetanseutvikling for pedagogisk bruk av læringsteknologi

Mål 2: Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling som bedrer pedagogisk bruk av læringsteknologi i undervisningen for å styrke elevenes læring	
Delmål	• Skoleeier skal legge til rette for rammer for god utnyttelse av IKT både i pedagogisk og administrativt arbeid, med elevens læring i fokus • Skoleledelsen skal planlegge og støtte opp under lærernes pedagogiske arbeid med IKT, gjennom kompetanse og organisasjonsutvikling • Det skal legges til rette for at IKT blir implementert som en planlagt og integrert del av læringsmiljøet for bl.a. å hindre digital mobbing • Det skal legges til rette for at lærerne tilegner seg kompetanse og blir gitt muligheter for videreutvikling • Lærerne skal lede klassens læringsarbeid og være trygge i valg av læremidler og ressurser som bidrar til klassens og elevenes læring • Skolene må ha klare mål for undervisningsopplegg og tilgang til digitale læremidler og utstyr • Arbeidet skal sees i tett sammenheng med prosessen knyttet til ny læreplan, der digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet skal videreutvikles gjennom fagfornyelsen.
Bakgrunn	Digitale ferdigheter og pedagogisk bruk av IKT handler om å lære og håndtere de muligheter og utfordringer som et stadig mer digitalisert og teknologisk samfunn fører med seg. Digitale ferdigheter er en grunnleggende ferdighet på lik linje med lesing, skriving, regning og muntlige ferdigheter, og kan ikke løsrives fra de ferdighetene som omtales som kompetanser for det 21. århundre. Dette er for eksempel god fagkompetanse, samarbeidsevner, kritisk tenkning og etisk vurderingsevne, medborgerskap, problemløsning, og det å lære å lære. September 2017 kom en nasjonal digitaliseringsstrategi som skisserer sentrale områder for tiltak i tillegg til å peke på utfordringer. Sandnesskolens kompetanseutviklingsstrategi bygger på nasjonale digitale strategier og tiltakene i disse vil bli innarbeidet i Sandnes kommunes digitale strategi. Tiltakene er knyttet til: • elevenes læring og skolens innhold • kompetanse • sikker infrastruktur

	Utfordringer er knyttet til: ● elevens oppmerksomhet i undervisningen ● forstyrrende elementer i elevens arbeid med fag ● ivaretakelse av informasjonssikkerhet og personvern ● læringsmiljø og digital mobbing ● manglende digitale ferdigheter for elevene ● manglende profesjonsfaglig digital kompetanse for lærere ● varierende og lite robust infrastruktur ● manglende forskning og utvikling Sandnesskolen har forholdt seg til anbefaling av 1 PC per 5 elever på barnetrinnet og 1 PC per 3 elever på ungdomstrinnet. Det er i dag stor variasjon mellom skolene knyttet til dekning av digitale enheter. Tilgangen til datarom og digitale enheter for elevene er i dag ikke tilfredsstillende. For å kunne møte de forventningene som ligger i arbeidet med digitale ferdigheter i eksisterende læreplan og de kommende kravene knyttet til fremtidens kompetansekrav for elevene, er det helt nødvendig at elever og lærere i Sandnesskolen har tilgang til sin egen digitale enhet.
Nasjonale strategier	"Framtid, fornyelse og digitalisering". Digitaliseringsstrategi for grunnskoleopplæringen 2017-2021.
Nasjonale tiltak	Gjennom Digitaliseringsstrategien for grunnopplæringen 2017-2021 *Framtid, fornyelse og digitalisering* melder regjeringen at: ● det er elevene og deres kompetansebehov som er det sentrale utgangspunktet for planlegging og gjennomføring av digitalisering i skolesektoren. Digitaliseringsstrategien for grunnopplæringen har følgende hovedmål: ● Elevene skal ha digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å oppleve livsmestring og lykkes i videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse ● IKT skal utnyttes godt i organiseringen og gjennomføringen av opplæringen for å øke elevenes læringsutbytte For elevene betyr dette at de skal: ● Tilegne seg gode digitale ferdigheter og dømmekraft gjennom opplæringen og lære å utnytte digitale læremidler kreativt og skapende For lærerne betyr dette at de skal: ● Lede klassens læringsarbeid og være trygge i valg av læremidler og ressurser som bidrar til klassens og elevenes læring For skoleledelsen betyr dette at de skal: ● Planlegge og støtte opp under lærernes pedagogiske arbeid med IKT, gjennom kompetanse- og organisasjonsutvikling For skoleeier betyr dette at de skal: ● Legge rammer for god utnyttelse av IKT i både pedagogisk og administrativt arbeid, med elevens læring i fokus

Tiltak Sandnes kommune **Skoleiernivå**	Skoleeier skal bidra med støtte i form av tekniske ressurser både administrative og til organisering av læringsarbeidet ● Legge til rette for lærende nettverk for skoleledere og pedagogiske IKT veiledere. ● Ekstern fagperson/eksterne fagmiljø fra UH og interne ressurser fra kommunaldirektør er tett knyttet til lærende nettverk for IKT-veiledere ● Bidra til at arbeidet sees i tett sammenheng med prosessen knyttet til ny læreplan og fagfornyelse ● Bidra til at arbeidet sees i tett sammenheng med leder- og skoleutviklingsstrategien "Alle elevene er våre" ● Sørge for finansiering av en digital enhet til alle elever og lærere i Sandnesskolen. Felles innkjøp av disse. ● Sørge for finansiering og utbygging av trådløs infrastruktur som er dimensjonert til bruk av en digital enhet per elev. ● Ta i bruk felles nettressurser som Google apps og Classroom i samhandling mellom elever og lærere og kommunaldirektør og skoleledere ● Følge opp skolenes resultater på kartleggingsprøven i digitale ferdigheter. ● Tilgjengeliggjøre flest mulig systemer for plattformuavhengig bruk. ● Legge til rette videreutdanning av lærerspesialister innen pedagogisk IKT ● Søke om muligheter for at det pågående arbeidet i Sandnesskolen kan bli en del av forskningen på det digitale området i opplæringen, gjennom tiltak i melding til Stortinget 21.

Tiltak Sandnes kommune **Skolenivå**	Skoleledelsen skal planlegge og støtte opp under lærernes pedagogiske arbeid med IKT, gjennom kompetanse- og organisasjonsutvikling Arbeidet skal bidra til at: ● skolene setter av ressurser til pedagogiske IKT- veiledere. ● legger til rette for deling av kompetanse på egen skole og ta i bruk digitale verktøy på alle nivå på skolen. ● legger til rette for at ressurspersoner kan delta på ulike samlinger i regi av skoleeier. ● legger til rette for at IKT blir implementert som en planlagt og integrert del av læringsmiljøet for bla. å hindre digital mobbing ● legger til rette for at lærerne som skal lede klassens læringsarbeid blir trygge i valg av læremidler og ressurser som bidrar til klassens og elevenes læring ● Pedagogisk bruk av IKT sees i sammenheng med prosessen knyttet til ny læreplan, der digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet skal videreutvikles gjennom fagfornyelsen. ● Det tas i bruk veiledningsmateriell for utvikling av elevenes digitale ferdigheter og valg av læremidler. For elevene skal skolens arbeid bidra til at de tilegner seg gode digitale ferdigheter og dømmekraft gjennom opplæringen og lærer å utnytte digitale læremidler kreativt og skapende
Ressursbehov	● Økonomiske ressurser til å bygge ut trådløs infrastruktur som er dimensjonert til at alle elever og ansatte på skolene kan benytte en digital enhet samtidig. Økonomiske ressurser til å kunne kjøpe inn <u>én</u> digital enhet til alle elever og ansatte i Sandnesskolen. Enhetskostnaden tar utgangspunkt i prisen for 1 Chromebook. ● Hos kommunaldirektør må det avsettes nok tid til å kunne følge opp denne satsingen fra skoleeiernivå. ● IT må ha nok ressurser til å bistå med teknisk bistand på infrastruktur og integrasjoner mot våre løsninger. ● Alle skolene må sette av ressurser til pedagogiske IKT koordinatorer som skal bistå skoleledelsen i implementeringsprosessen av pedagogisk læringsteknologi.

Kompetanseutvikling for gode skolemiljø

Mål 3. Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanse- og organisasjonsutvikling for å utvikle enda bedre skolemiljø ved alle skolene i kommunen	
Delmål:	I Sandnesskolen arbeider vi helhetlig og systematisk for å: ● Fremme et trygt og godt skolemiljø ● Forebygge mobbing og andre krenkelser ● Håndtere mobbing og andre krenkelser
Bakgrunn:	Grunnsynet "Alle elevene er våre." *Alle elevene er våre* uttrykker både en holdning og en forventet pedagogisk virkelighet. Alle elever skal inkluderes uavhengig av sosiale, kulturelle, kognitive eller andre forskjeller. Alle elever skal oppleve mestring og ha et godt læringsutbytte ut fra sine forutsetninger i gode læringsmiljø. *Et godt og inkluderende læringsmiljø er både et mål i seg selv og et middel for å heve elevenes læringsutbytte. Formålsparagrafen fremhever blant annet at skoler og lærebedrifter skal møte elever og lærlinger med tillit og respekt, og motarbeide alle former for diskriminering. Alle barn og unge skal trives og være inkludert. Skoler som vektlegger et godt og inkluderende læringsmiljø, oppnår også bedre læringsresultater.* (melding til Stortinget 21) Arbeidet i Sandnesskolen har siden 2009 i hovedsak handlet om et systematisk holdningsskapende arbeid knyttet til "Alle elevene er våre", samt strukturendringer for å lykkes i dette arbeidet. Samtlige skoler har handlingsplaner knyttet til arbeidet for å fremme et trygt og godt skolemiljø. Altona skole og ressurssenter er etablert for å bistå skolene i arbeidet med å utvikle gode læringsmiljø. Ressurssenteret ved Altona har jobbet med kontinuerlig kompetanseutvikling, veiledning og oppfølging av skolene. Elevundersøkelsen de siste årene viser at læringsmiljøet generelt sett er svært godt i Sandnesskolen. 1. august 2017 trådte et nytt regelverk, knyttet til kapittel 9 A i opplæringsloven, i kraft. Kapittel 9 A skal bidra til at elevene har det trygt og godt på skolen, slik at de trives og kan lære best mulig. Reglene gir eleven en individuell rett og inneholder en fremgangsmåte for hvordan skolen og fylkesmannen skal behandle sakene på best mulig måte. Tidlig innsats er et viktig prinsipp, og alle saker knyttet til elevenes opplevelse av eget skolemiljø skal behandles ut i fra dette.

Nasjonale strategier	Skolemiljø Udir-3-2017. Nytt regelverk om skolemiljø gjeldende fra 1. august 2017 NOU 2015:2 Å høre til - Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø
Nasjonale tiltak	Nasjonal satsing på inkluderende barnehage- og skolemiljø Nytt lovverk knyttet til kapittel 9 A i opplæringsloven Fylkesmannens mandat knyttet til oppfølging og veiledning av skoler og kommuner i arbeidet med kapittel 9 A Udir - Informasjon til elever og foreldre om skolemiljø Udir - nullmobbing
Tiltak Sandnes kommune **Skoleiernivå**	• Det skal utarbeides en overordnet plan for et trygt og godt skolemiljø i Sandnesskolen. • Videreutvikle arbeidet i støttesystemnettverket bestående av: Kommunaldirektør v/stab, Altona skole og ressurssenter, PPT, FBU og Trones skole og ressurssenter. Utvikle rutiner for samarbeid på systemnivå. • Bygge opp et innsatsteam på skoleeiernivå knyttet til oppfølging av skolemiljøsaker. • Samarbeid med læringsmiljøsenteret om kompetanseheving til skoleeier og skoler. • Videreutvikle Altona skole- og ressurssenter som veiledere ift. skolemiljø • Videreutvikle tett samarbeid mellom Altona og PPT - utvikle gode rutiner for samhandling. • Bygge kompetanse i PPT for å ta større del i elevenes skolemiljø på systemnivå • Bygge kompetanse i PPT for å bistå aktivt i skolenes ressursgrupper ift. skolemiljøsaker.

Tiltak Sandnes kommune **Skolenivå**	● Alle skoler har en aktiv plan for et trygt og godt skolemiljø. ● Alle skoler arbeider aktivt og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø i tråd med nytt regelverk i opplæringslovens kapittel 9 A. ● Alle skoler har sosiallærer. ● Alle skoler har ressursgrupper. Ressursgruppen består av: Rektor/skoleleder, SFO-leder, sosiallærer, spesialpedagogisk koordinator, flerspråklig koordinator, skolens helsesøster, skolens kontaktperson fra PPT. ● Bygge kompetanse hos medlemmer i ressursgruppen for at de skal kunne bistå aktivt i skolenes arbeid med skolemiljøsaker.
Ressursbehov	● Det må sikres ressurser til at alle skoler har sosiallærere. ● Innføringen av nytt regelverk har ført til flere oppgaver knyttet til oppfølging av skolenes arbeid med skolemiljø. Det bør opprettes en fagstilling på skoleeiernivå for å sikre dette arbeidet og bidra til å ivareta skoleeiers ansvar for et forsvarlig system (§13-10). ● Det må sikres ressurser til fagstillinger innen PPT. ● Det må sikres ressurser til fagstillinger innen Altona. ● Det må sikres ressurser til videreutviklingen av Altona som ressurssenter.

Kompetanseutvikling i realfag

Mål 4. Sandnesskolen skal legge til rette for kompetanseutvikling av lærere i realfag, som bidrar til at barn og unges kompetanse i realfag forbedres.	
Delmål:	• Videreutdanning av lærere skal bidra til økt faglig og didaktisk kompetanse i realfag. • Etterutdanning av lærere i utviklende opplæring i matematikk (UOM) skal bidra til tidlig innsats og og økt faglig og didaktisk kompetanse i matematikk. • Matematikkveiledere på barnetrinnet skal sammen med skoleledelsen bidra til faglig støtte og utvikling av UOM på egen skole. • Ressursskole(r) skal bidra til kompetansedeling i Sandnesskolen innenfor UOM. • Lærerspesialistordning i matematikk skal beholde dyktige lærere i klasserommet og bidra til utvikling av realfag på egen skole. • Godt samarbeid med barnehagene skal sikre gode overganger mellom barnehage og skole. • Samarbeid med Universitet i Stavanger om utvikling av lærerressurser i UOM til 5.-7. trinn.
Bakgrunn:	Sandnes kommune er av de første realfagskommunene i landet. Vi har en kommunal realfagstrategi som varer fra 2015-2019. Den er felles for barnehage og skole. Målene i strategien samsvarer med de nasjonale: • Barn og unges kompetanse i realfag skal forbedres gjennom fornyelse av fagene, bedre læring og økt motivasjon. • Barnehagelæreres og læreres kompetanse i realfag skal forbedres. • Andelen barn og unge på lavt nivå i realfag skal reduseres. • Flere barn og unge skal prestere på høyt og avansert nivå. Alle skolene har utarbeidet egen realfagstrategi som bygger på den kommunale strategien. *Realfagsstrategi.* Den største satsningen i realfagstrategien er etterutdanning i utviklende opplæring i matematikk. Prosjektet "Russisk matematikk", som startet i 2009 på Smeaheia skole, har nå spredd seg til 18 av Sandnesskolens 21 barneskoler.
Nasjonale strategier	Nasjonal realfagsstrategi
Nasjonale tiltak	Tiltaksplan nasjonal realfagsstrategi

Tiltak Sandnes kommune
 	
Skoleeiernivå
	● Kommunal realfagsstrategi
	● Prioritering av lærere på videreutdanning innenfor realfag
	● Partnerskap med Universitetet i Stavanger og videreutvikling av etterutdanning i utviklende opplæring i matematikk
	  ○ 1.-4. trinn
	  ○ 5.-7 trinn
	  ○ Matematikkveileder i UOM på egen skole
	● Bidra med finansiering av lærerressurser til 5.-7 trinn i samarbeid med UiS
	● Samarbeid på dialogkonferanser og i nettverk om god kvalitet i overgangen mellom barnehage og skole
	● Lærerspesialistordning på ungdomstrinnet
	  ○ Videreutdanning
	  ○ Lærende nettverk i Sandnesskolen for lærerspesialister i matematikk
	● Tett samarbeid med Vitenfabrikken om faglig utvikling innenfor kjemi og koding
	● Oppfølging av skolenes resultater i realfag gjennom årlige utviklingssamtaler
	● Ressursskole i utviklende matematikk

Tiltak Sandnes kommune **Skolenivå**	● Alle skolene skal ha sin egen realfagsstrategi som bygger på den kommunale realfagstrategien
Ressursbehov	Sandnes kommune finansierer etterutdanningen i UOM ved UiS. Gjennom den desentraliserte kompetanseutviklingsordningen, så vil Sandnes kommune søke om statlige midler til etterutdanning av lærere og matematikkveiledere i UOM. Sandnes kommune er også med i en statlig pilot om lærerspesialister i matematikk på ungdomstrinnet. I denne strategiperioden kan kompetansemidler også brukes til å finansiere ressurspersoners arbeid ute på skolene. Sandnesskolens store satsning på UOM er også avhengig av skoler som kan dele god praksis og fungere som ressursskoler. Ressursskolene vil få utgifter til vikarer som det må kompenseres for.

Kompetanseutvikling knyttet til implementering og forståelse av ny læreplan

Mål 5. Sandnesskolen vil legge til rette for kompetanseutvikling for å lykkes med implementering og forståelse av ny læreplan. *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen* sammen med de nye fagplanene.	
Delmål:	• Sikre grundig planforståelse for eksisterende læreplanen blant alle som jobber med opplæring (skoleledere, lærere, PPT). • Sikre at alle som skal jobbe med opplæringen i forhold til den nye læreplanen blir involvert i prosessen med fornyelsen av denne (skoleledere, lærere, PPT). • Sikre at arbeidet som pågår nasjonalt blir oversatt og bearbeidet lokalt. • Lærende nettverk i Sandnesskolen skal bidra til kollektiv læring og utvikling av profesjonsfellesskap på tvers av skoler i samarbeid med PPT og andre støttesystem. • Skolebasert kompetanseutvikling skal bidra til kollektiv læring innad på hver skole.
Bakgrunn	Nåværende læreplan (LK06) ble innført i 2006. Læreplanverket består av generell del (videreført fra foregående læreplan (L97)), prinsipper for opplæringen, læreplaner for fag og timefordeling. Alle læreplanens deler er forskrifter til opplæringsloven, og derfor en del av elevenes rettigheter. Opplæringen i offentlige skoler skal være i samsvar med læreplanverket (LK06). Opplæringen skal bygge på læreplanverkets ulike deler. De ulike delene må derfor sees i sammenheng, og inngå som en viktig del av arbeidet med læreplanen lokalt. I Sandnesskolen jobbet skolene i stor grad på egenhånd med sin lokale forståelse av læreplanen da den ble gjeldende fra 2006. Den gangen fulgte det ingen felles nasjonal strategi for implementeringen av denne planen. Det har blitt jobbet mye med å utvikle god vurderingspraksis i Sandnesskolen de siste syv årene. Parallelt har arbeidet med lokalt læreplanarbeid pågått i ulik grad. Skolene melder nå et økt behov for å fornye felles forståelse for sammenhengene i læreplanverket, og har derfor valgt dette som et av sine kjerneelementer i forbindelse med leder- og skoleutviklingsstrategi «Alle elevene er våre». Det økte behovet for planforståelse og planfornyelse sees både lokalt og nasjonalt i takt med samfunnsendringer og behovet for å forsterke verdigrunnlaget i skolen og skolens pedagogiske arbeid.

Nasjonale strategier og planer	Melding til Stortinget nr.28. (2015-2016) Fag - Fordypning - Forståelse En fornyelse av Kunnskapsløftet. Strategi for fagfornyelsen av Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet samisk Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen

Nasjonale tiltak	Gjennom melding til stortinget 28. ***Fag - Fordypning - Forståelse En fornyelse av Kunnskapsløftet*** - varslet regjeringen om at de vil:
	
	● Bidra til å skape en bedre sammenheng i læreplanverket
	
	● Fornye alle fagene i grunnskolen og de gjennomgående fagene i videregående opplæring
	
	● Utvikle en veiledning til læreplanverket, som skal gi god støtte til lærernes planlegging og gjennomføring av opplæringen. Veilederen skal ha et begrenset omfang og skal foreligge samtidig med læreplanverket.
	
	● Bidra til forenkling av lærernes vurderingsarbeid, samtidig som elevens behov for tydelige og læringsfremmende tilbakemeldinger ivaretas.
	
	● Iverksette en nasjonal prosess for arbeidet med fornying av læreplanverket, som vektlegger bred involvering og åpne prosesser. *Strategi for fagfornyelsen (2017)*
	  ○ *Fase 1 og 2 (forberedelse og utvikling av læreplaner og veiledningsressurser)*
	  ○ *Fase 3 (Forberedelse og å ta i bruk læreplanværket)*
	
	● Bevare det lokale og profesjonelle handlingsrommet for skoleeiere, skoleledere og lærere, samtidig som kvaliteten på undervisning- og vurderingsarbeid sikres.

Tiltak Sandnes kommune **Skoleeiernivå**	● Legge til rette for bearbeidelse av høringsforslaget til ny generell del av læreplanverket. Felles høringssvar sendt. ● Bistå skolene i arbeidet med lokalt læreplanarbeid og vurderingspraksis knyttet til eksisterende læreplan. ● Informere jevnlig, og samle informasjon om fornyelsesprosessene i skolefag som foregår nasjonalt. Digital kompetansearena. ● Bidra til at lokale fagpersoner blir meldt opp til de ulike nasjonale faggruppene ● Legge til rette for bearbeidelse av elementer fra fagfornyelsen etterhvert som de publiseres, gjennom å knytte dette arbeidet til ulike lærende nettverk på leder- og lærernivå. ● Legge til rette for *Fase 3 av "Strategi for fagfornyelsen" (Forberedelse og å ta i bruk læreplanverket)* fra 2019 og framover. ● Bidra til at veiledere om læreplanen blir godt kjent og brukes i det lokale planarbeidet *(når dette er klart).* ● Bidra til at revidert og forenklet kapittel 3 i forskriften til opplæringsloven (om vurderingsarbeid i skolen) blir godt kjent og brukes i det lokale planarbeidet *(når dette er klart).* ● Benytte kommunal ressursperson i arbeidet med ny læreplan og sammenhengen mellom Sandnesskolens satsinger.

Tiltak Sandnes kommune
 	
Skolenivå
	● Prioritere systematisk arbeid med lokalt læreplanarbeid og vurderingspraksis knyttet til eksisterende læreplan. Dette vil danne grunnlaget for det systematiske arbeidet med ny læreplan.
	
	● Bearbeide overordnet del av ny læreplan som er klar *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnskolen.*
	
	● Oppmuntre til at lokale fagpersoner blir meldt opp til de ulike nasjonale faggruppene
	
	● Informere jevnlig og legge til rette for bearbeidelse av elementer fra fagfornyelsen etterhvert som de publiseres, gjennom å knytte dette arbeidet til skolens ulike faggrupper og andre lærende arenaer gjennom skolebasert kompetanseutvikling.
	  ○ En forsterkning av kompetansebegrepet
	  ○ Dybdelæring
	  ○ Kjerneelementer i fag
	  ○ Tre tverrfaglige temaer - forsterket sammenheng mellom fag
	  ○ Nye og tydeligere kompetansemål
	  ○ Videreføring av de fem grunnleggende ferdighetene
	  ○ Tydelig progresjon og forventede læringsforløp i ulike fag og mellom fag
	
	● Ta veiledere og annet støttemateriell i bruk etter hvert som det blir tilgjengelig.
	
	● Ta i bruk revidert og forenklet kapittel 3 i forskriften til opplæringsloven (om vurderingsarbeid i skolen) når dette er klart.

Ressursbehov	En stor del av etterutdanningsmidlene må fra 2020 kanaliseres til arbeidet med implementeringen av ny læreplan.

Fra strategi til praksis

"Tett på" - prinsippet i Sandnes Kommune:

Skoleeier har ansvaret for kvaliteten på opplæringen i Sandnes kommune. Satsningsområdene innenfor kompetanseutviklingsstrategien skal følges opp tett. Som en del av den tette oppfølgingen skal skoleeier delta på ulike læringsarenaer og legge til rette for at skoler og støttesystem møtes for å dele erfaringer og bygge felles kompetanse. Nettverk på tvers av skoler (skoler/barnehager) bidrar til gjensidig erfaringsutveksling, slik at skolens innhold og arbeidsmåter i større grad støtter opp om og forsterker hverandre. Sandnes kommune har også et tett samarbeid med ulike fagmiljø som f.eks. Universitetet i Stavanger og Vitenfabrikken. PPT er også en viktig støttespiller innenfor kompetanseutvikling. Skoleeier følger opp skolene i årlige dialog- og utviklingssamtaler hvor rektor gjennom intern-kontrakt setter utviklingsmål for skolen.

At skolene skal være tett på betyr at skoleledelsen skal følge opp å lede det pedagogiske arbeidet gjennom skolebasert vurdering. Skolene, støttesystem og skoleeier skal bruke den statlige satsningens illustrasjon med spørsmål i "Tett på"- prinsippet for å analysere ståsted, tiltak og om man er på rett vei.

"Tett på" - prinsippet

	Tett på utgangspunktet -hvor er vi?	**Tett på løsningene -hva er våre tiltak?**	**Tett på oppfølgingen -er vi rett vei?**
Skolene og støttesystem	Hva er vi gode på? Hvilke utfordringer har vi? Hvilke forutsetninger og muligheter har våre barn og unge? Fanger vi opp dem som trenger ekstra støtte eller utfordringer? Hvilken kompetanse og støtte trenger vi? Hvordan kan vi arbeide for å se sammenheng i satsningene våre?	Hvilke tiltak og strategier svarer på våre utfordringer? Hvilke av tiltakene kan vi se i sammenheng? Er det tiltak vi bør løse i samarbeid med andre? Hvilke kompetansetiltak skal vi prioritere?	Hvilke resultater ser vi av våre tiltak? Hvordan bidrar tiltakene til å oppfylle målene? Gjør vi nødvendige justeringer underveis?

	Tett på utgangspunktet **-hvor er vi?**	**Tett på løsningene** **-hva er våre tiltak?**	**Tett på oppfølgingen** **-er vi rett vei?**
Sandnes kommune	Hvordan arbeider våre skoler og støttesystem med de ulike satsingene? Hva er deres resultater, styrker og svakheter? Hvilke kompetansehevingstiltak skal vi legge til rette for? Hvilke ulike satsinger kan det være mulig å se i sammenheng? Hvordan kan vi sikre at satsingene kommer flest mulig til gode?	Hvilke tiltak og strategier svarer på våre utfordringer? Hvilke tiltak kan vi se i sammenheng? Hvilke virkemidler har vi tilgjengelig? Hvilke planer har vi for å gi de ansatte tilstrekkelig kompetanse? Hvordan kan vi sikre erfaringsdeling og sammenheng i skolene? Hvilken støtte og veiledning må vi legge til rette for?	Hvordan setter vi mål for hver enkelt skole og hvordan følger vi dem opp? Hvordan gjør vi nødvendige justeringer underveis?

"Skolen skal være et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin praksis."

Fra [Overordnet del -verdier og prinsipper for grunnopplæringen]

Indikatorer for veien fra strategi til praksis

Hvordan vet vi at vi er på rett vei?

Indikator	Nivå
Resultater fra elevundersøkelsen	Rektor og skoleeier
Kartleggingsprøver 1., 2. og 3. trinn i lesing og regning	Rektor og skoleeier
Kartleggingsprøver i digitale ferdigheter 4. trinn	Rektor og skoleeier
Resultater fra nasjonale prøver 5.8. og 9. trinn	Rektor og skoleeier
Resultater eksamen 10. trinn	Rektor og skoleeier
Resultater grunnskolepoeng	Rektor og skoleeier
Resultater fra medarbeiderundersøkelsen	Rektor og skoleeier
Andel lærere som tar videreutdanning	Skoleeier
Andel skoleledere som tar videreutdanning	Skoleeier
Andel skoler som arbeider etter prinsippene i skolebasert kompetanseutvikling og har identifisert kjernekomponenter i “Alle elevene er våre”	Skoleeier
Andel skoler med ressursgrupper bestående av skoleledelse, kontaktperson PPT, sosiallærer, spes.ped koordinator, flerspråklig koordinator, helsesøster	Skoleeier
Alle skolene har en aktiv plan for et trygt og godt skolemiljø	Rektor og skoleeier
Andel skoler som har digitale verktøy med 1:1 dekning	Rektor og skoleeier
Andel skoler som deltar på etterutdanning i “Utviklende opplæring i matematikk” i regi av Universitet i Stavanger	Skoleeier
Andel skoler med lærerspesialister i prioriterte fagområder	Skoleeier
Andel skoler med innarbeidede lokale læreplaner som er aktivt i bruk	Rektor og skoleeier
Andel skoler med systematisk vurderingspraksis der elevenes læring planlegges basert på aktuelle data	Rektor og skoleeier
Andel skoler som innarbeider elementer i fagfornyelsesprosessen i sitt daglige virke	Rektor og skoleeier